

REFORMA

Manj birokracije, več časa za ljudi

Mariborski **center za socialno delo** je največji v Sloveniji in se tako kot večina ostalih 61 že dolgo sooča s kadrovsko podhranjenostjo. In reorganizacija tega ne bo bistveno spremenila. Kaj narediti, da **CSD** ne bodo več predvsem birokratske mašinerije

Tanja Fajnik Milakovič

Strah nas je, da bo z načrtovano reorganizacijo **CSD** narejen le prvi korak, za drugega pa bo zmanjkalo moči in bomo ostali na terenu ponovno sami ter se bomo morali znajti, kakor bomo vedeli in znali. Za zdaj je namreč načrtovana le organizacijska sprememba **CSD** in bojimo se, da bo za vsebinske spremembe zmanjkalo časa in možnosti. A te so prav tako nujne, če želimo, da bomo socialni delavci lahko bolj poglobljeno delali, kar seveda pričakujejo tudi ljudje, ki k nam prihajajo po pomoč. Ministrica **Anja Kopač Mrak** sicer napoveduje, da bomo razbremenjeni številnih birokratskih opravil, a ob tem smo kar malce skeptični, da se bo to res zgodilo," pravi **Francka Premzl**, predsednica Društva socialnih delavk in delavcev Slovenije.

Ljudje se niso jezili na ministrico

Še vedno je namreč svež spomin na leto 2012, ko so se na centrih ob uvajanju nove socialne zakonodaje spopadali s hudimi težavami. "Delali smo celo dneve, tudi ob sobotah, da smo uspeli rešiti goro novih vlog, da so ljudje sploh dobili ta minimalna sredstva, ki jim jih država pač lahko zagotavlja. Nezadovoljstvo je bilo veliko in seveda smo ga občutili predvsem zaposleni na centrih. Ljudje niso bili jezni na ministrstvo in ministrico, ampak so bes izlili na nas. Poglejte samo zadnjo zgodbo o spremembah pri varstvenem dodatku. O teh je bilo v javnosti veliko govora in ljudje so upali, da jim ga bomo zdaj vrnil, da bo varstveni dodatek spet to, kar je bil v preteklosti. Ampak to se seveda ni zgodilo, varstveni dodatek ostaja socialna pomoč in do njega niso upravičeni vsi upokojeanci z nizkimi pokojninami, kot je to bilo še takrat, ko ga je izplačeval Pziz. Mariborski **CSD** je dobil okrog 2800 vlog starejših, ki

so bili prepričani, da bodo zdaj do varstvenega dodatka spet upravičeni. Od vseh teh vlog pa jih je bilo na koncu le okoli 700 pozitivno rešenih, ostale so bile zavrnjene. Pri večini smo ugotovili, da imajo otroke, ki so prvi dolžni pomagati svojim staršem, šele če ti niso sposobni, pomaga država. To se pri varstvenem dodatku ni spremenilo. Ko smo ljudem povedali, da moramo na center povabiti njihove potomce in preverjati tudi njihove dohodke, so začeli razočarani umikati vloge," pripoveduje Premzlova in nadaljuje: "Nam pa je vse to prineslo ogromno dela in vzelo veliko časa, ki ga nismo mogli nameniti za druge naloge. Zdaj se bojimo, kaj bo z načrtovano reorganizacijo prineslo zaposlovanje aktivatorjev. Drži, da bodo ti prevzeli del našega dela in nam pomagali, a najprej jih je treba usposobiti. Koordinatorji na centrih, ki naj bi skrbeli za izobraževanje teh aktivatorjev, so dobili namreč dodatne naloge, čeprav nam ministrstvo obljublja, da reorganizacija ne bo prinesla novih nalog, ampak bo pomenila razbremenitev. Zaposleni na centrih resnično pregorevajo in opažamo ogromno bolniških odsotnosti, ker takšnega tempa dela, kot ga imajo zadnja leta, resnično ne zmorejo več."

Bojkotirali so posvet

Mariborski **CSD** je največji v Sloveniji in se tako kot večina ostalih 61 že dolgo sooča s kadrovsko podhranjenostjo. Prav zaradi vseh nakopičenih težav, s katerimi se v zadnjih letih srečujejo, je večina strokovnih delavcev tega centra "bojkotirala" posvet o načrtovani reorganizaciji **CSD**, ki ga je v Mariboru pripravilo ministrstvo za delo. Ministrici so tudi poslali pismo in jo opozorili, da nujno potrebujejo tudi vsebinske spremembe pri svojem delu, da bodo lahko izpolnili pričakovanja. Želijo na teren, bližje k ljudem. Za primerjavo podatek: v evropskih državah imajo povprečno na 100.000 prebivalcev, ki jih obravnava socialna služba, zaposlenih 1851 socialnih delavcev, pri nas pa občutno manj - le 772. Pa še ti se bolj kot s pomočjo ljudem in družinam ukvarjajo s povsem birokratskimi zadevami. Leta 2015 so denimo centri izdali več kot 750.000 (pozitivnih in negativnih) odločb in sklepov za pravice iz javnih sredstev. Od tega je bilo 250.000 odločb za otroški dodatek več kot 380.000 otrokom, 80.000 odločb za državno štipendijo približno 65.000 dijakom in študentom, 120.000 odločb za subvencijo vrta za več kot 130.000

otrok. Za vse ostale pravice pa še dodatnih 300.000 odločb več kot 400.000 ljudem.

Ministrica Anja Kopač Mrak obljublja, da bo z informativnimi odločbami, ki naj bi jih poskusno uvedli že jeseni, sicer pa drugo leto, kar 60 odstotkov tega dela odpadlo. Povedano drugače, z dobršnim delom birokratskih postopkov se na centrih ne bi več ubadali, saj bi za te letne pravice uvedli avtomatsko obravnavo, kar pomeni, da ljudem tudi ne bi bilo potrebno vsako leto vlagati nove vloge. To naj bi bil le eden od ciljev načrtovane reorganizacije, sicer pa naj bi z njo odpravili še druge pomanjkljivosti. Med drugim tudi pri obravnavi zahtevnejših primerov, pri katerih imajo težave predvsem manjši centri, kjer se soočajo s pomanjkanjem specialistov različnih strok in se v zahtevnejših postopkih, kot so denimo odvzemi otrok (o teh bo po novem družinskem zakoniku sicer čez dve leti odločalo le še sodišče) in tisti, ki jih redkeje vodijo, ne znajdejo najbolje.

Vseh 62 CSD ostaja

Ministrica Kopač Mrakova se sicer strinja z opozorili, da je na centrih premalo zaposlenih, in miri, da ministrstvo išče rešitve, v danih možnostih pač. Tako bodo letos zaposlili 20 strokovnih delavcev v tistih centrih, kjer je kadrovska

podhranjenost največja. Prav tako naj bi že letos na CSD zaposlili tudi 70 pripravnikov. Objavljen pa je že razpis za 48 socialnih aktivatorjev, ki se bodo ukvarjali z dolgotrajnimi prejemniki denarne socialne pomoči in jih postopoma usposabljali za ponovno zaposlitev. Ti aktivatorji bodo sprva delali v okviru evropskega projekta, do leta 2022, po tem naj bi jih zaposlili na centrih.

Je pa ministrstvo zaradi več kritik o centralizaciji CSD že odstopilo od namere, da ustanovi centralno enoto za vseh 62 CSD in 16 novih območnih centrov. Reorganizacija tako predvideva le združitve več centrov za socialno delo v območni center za socialno delo, ki bo pokrival večje teritorialno območje. Predvidenih je 16 območnih centrov, na katerih se bo na enem mestu izvajalo vodenje in upravljanje za celotno območje. Sicer pa se ohranja vseh dosedanjih 62 lokalnih enot v krajih, kjer imajo sedež zdajšnji centri za socialno delo. Ti ne bodo imeli več direktorjev, ampak le vodje. Za tiste, ki bodo potrebovali pomoč in bodo uveljavljali svoje pravice, se z novo reorganizacijo nič ne spreminja, zagotavljajo na ministrstvu. Vse bodo, tako kot zdaj, urejali na lokalni enoti.

Objavljen je že razpis za 48 socialnih aktivatorjev, ki se bodo ukvarjali z dolgotrajnimi prejemniki denarne socialne pomoči.

Ministrstvo je zaradi več kritik o centralizaciji CSD že odstopilo od namere, da ustanovi centralno enoto za vseh 62 CSD in 16 novih območnih centrov.

Za tiste, ki bodo potrebovali pomoč in bodo uveljavljali svoje pravice, se z novo reorganizacijo nič ne spreminja, zagotavljajo na ministrstvu. Vse bodo, tako kot zdaj, urejali na lokalni enoti.

Reorganizacija da, centralizacija ne

Franc Jurša, vodja poslanske skupine Desus: "Ob tragediji neke koroške družine smo jasno zahtevali reorganizacijo centrov za socialno delo. A danes, ko je načrt reorganizacije pripravljen, se nam odpirajo druga pomembna vprašanja. Vsebinsko se nam zdi načrt reorganizacije ustrezen, saj razbremenjuje socialne delavce odvečne administracije in jih na nek način vrača ljudem, po drugi strani pa lokalnim skupnostim, predvsem manjšim krajem, jemlje možnost soodločanja in soupravljanja, kar ni prav. Ne želim, da se manjši CSD čez čas začnejo ukinjati. Lokalna skupnost mora imeti besedo pri odločanju, kdo bo te centre vodil. Po praznikih bomo pogovore na koalicijski ravni iskali še naprej. Na sestanku pri nas se bo najverjetneje oglasila tudi ministrica. Pogovori bodo kar naporni, a ostajam optimist, zato računam, da bomo našli ustrezne kompromisne rešitve."

Ministrica se sicer strinja z opozorili, da je na centrih premalo zaposlenih, in miri, da ministrstvo išče rešitve

Mi delamo z ljudmi, ne za tekočim trakom

Marjana Bravc, direktorica mariborskega CSD: "Trenutno zastavljen projekt ne zajema vsebinskih sprememb, predvsem tistih, s katerimi se soočamo na CSD (več starejših ljudi, vse več razpadov družinskih skupnosti, več otrok in mladostnikov, katerih starši ne zmorejo vzgoje ...). Moti nas, da projekt ne vsebuje odprave kadrovske podhranjenosti. Predviden informativni izračun nas ni prepričal. Ni si namreč mogoče predstavljati socialno šibke družine, da zaradi ugovora in pritožbe na informativni izračun ostane mesec ali dva brez pomembnega vira dohodka - otroškega dodatka. Da bi pa iz ekipe zaposlenih, ki zdaj odločajo o letnih pravicah, pridobili toliko več kadra za strokovne ekipe, mobilne enote, dodatni kader za popoldansko delo ter zapolnili sedanji kadrovski manko, je povsem nerealno. Zadnje dneve sem preživela v bolnišnici in tudi tam slišala očitke na račun našega dela: 'Zamerim vam, da si vaša strokovna delavka ni vzela še več časa za pogovor z otroki, z mano ...' Res je, v socialni je pomemben čas, ki ga lahko namenimo ljudem in družinam ... Mi delamo z ljudmi, ki jim želimo pomagati, za kar potrebujemo pogoje za normalno delo."

Kako socialne delavce razbremeniti birokracije in omogočiti, da se bodo lahko posvetili predvsem (vse bolj) kompleksnim zgodbam ljudi?

Foto: Natalija JURŠE

OBMOČNE ENOTE **CENTRA ZA SOCIALNO DELO SV SLOVENIJE**

62 lokalnih enot CSD:

- ostaja vstopna točka za vse pravice
- sprejemali bodo tudi vloge, ki se bodo reševale na območnih CSD
- samostojno odločanje o DSP, VD, starševskih pravicah in družinskih prejemkih
- ohranjanje se izvajanje vseh programov
- za socialne delavce več časa za terensko delo

16 območnih CSD:

- pravne, finančne, računovodske službe za lokalne CSD
- informatika za lokalne CSD
- strokovni mobilni tim
- interventna služba
- krizni center za mlade
- reševanje vlog ZUPJS (otroški dodatek, znižano plačilo za programe vrtca, državne štipendije, subvencija malice in kosila)

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imenitnika pravice ne smejo proslo razmnoževati in distribuirati!